

प्रशासनाचे शाळांच्या अडचणी सोडविण्याकरिता सक्रीय योगदान करण्यासाठी “एक दिवस शाळेसाठी” हा उपक्रम राबविणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: संकीर्ण - २०२०/प्र.क्र.८०/एसडी-४
मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२,
दिनांक: ३० सप्टेंबर, २०२०.

प्रस्तावना:

जिल्हा परिषद शाळांमधील विद्यार्थ्यांची पटसंख्या वाढविणे, शाळांच्या पायाभूत सुविधांबाबतच्या समस्यांचे निराकरण करणे, विद्यार्थ्यांना विविध शासकीय अधिकाऱ्यांचे मार्गदर्शन मिळावे तसेच संपूर्ण प्रशासनाचे शाळांच्या अडचणी सोडविण्याकरिता योगदान असावे याकरिता “एक दिवस शाळेसाठी” हा उपक्रम राबविणेबाबतची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय:-

“एक दिवस शाळेसाठी” हा उपक्रम पुढीलप्रमाणे राबविण्याचा निर्णय शासनाने घेतला आहे:-

१. या उपक्रमामध्ये शाळांना भेट व मूल्यमापन यासाठी विभागीय आयुक्तांच्या स्तरावर सदर कार्यक्रमाचे संनियंत्रण असणार आहे.
२. प्रत्येक जिल्ह्यातील शाळांच्या संख्येनुसार जिल्हाधिकारी ते तहसीलदार, मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांच्या अधिनस्थ विविध विभाग प्रमुख, गट विकास अधिकारी, तसेच जिल्हा स्तरावरील अन्य शासकीय यंत्रणेत कार्यरत वर्ग - १ व वर्ग - २ चे अधिकारी यांनी एका वर्षात ३ शाळांना भेटी देणे आवश्यक आहे.
३. सदर उपक्रम आनंददायी होण्यासाठी उपरोक्त उल्लेखित अधिकाऱ्यांनी महिन्यातून एक दिवस शाळेस भेट द्यावी, चालू अभ्यासक्रमाच्या काही भागाचे अध्यापन करावे, तसेच विद्यार्थ्यांच्या अध्ययनाचे मूल्यमापन करावे. (अहवाल सोबतच्या ‘ प्रपत्र-अ ’ मध्ये सादर करावा.)
४. शाळेस भेट देणाऱ्या अधिकाऱ्यांनी शाळा व्यवस्थापन समिती, तसेच ग्राम पंचायत सदस्य, सरपंच यांच्याशी चर्चा करून ग्रामीण भागातील विद्यार्थ्यांना जिल्हा परिषद शाळेत प्रवेश घेण्याकडे कल कसा वाढेल, याबाबत आवश्यक उपाययोजना कराव्यात.
५. शाळेस भेट देत असताना सदर अधिकाऱ्यांनी भौतिक सुविधेचा दर्जा, विद्यार्थ्यांच्या खेळाच्या सुविधेचा दर्जा, शाळेतील पूरक व्यवस्था, शालेय व्यवस्थेचा दर्जा, विद्यार्थ्यांच्या स्वच्छतेच्या सवयी, शालेय पोषण आहार या सारख्या विविध अंगांनी आढावा घ्यावा. (अहवाल प्रपत्र ‘अ’ मध्ये सादर करावा.)

६. शाळेस भेट देणाऱ्या अधिकाऱ्यांनी धोकादायक बांधकामे, वापराअभावी / पाण्याअभावी बंद असलेली शौचालये या सारख्या मूलभूत समस्या आढळून आल्यास संबंधित यंत्रणेस तात्काळ आवश्यक पावले उचलण्याबाबत ठोस सूचना कराव्यात .

सदर उपक्रम समाज, पालक यांचा शिक्षणाकडे पाहण्याचा दृष्टीकोन सकारात्मक करणे व बालकांना आत्मविश्वासपूर्वक व्यक्त होणे, तसेच शिक्षणाची संधी उपलब्ध करून देणे यासाठी राबविण्यात येत आहे. या उपक्रमात संबंधित विभागीय आयुक्त, जिल्हाधिकारी यांनी नेतृत्व करणे आवश्यक असल्याने सदरचा शासन निर्णय पंचायत राज व ग्राम विकास विभाग/महसूल विभागाच्या सहमतीने निर्गमित करण्यात येत आहे. महसूल विभागाने ह्या उपक्रमाची प्रभावीपणे अंमलबजावणी करणेबाबत त्यांच्या अधिपत्याखालील क्षेत्रीय अधिकाऱ्यांना आवश्यक त्या सूचना द्याव्यात.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२००९३०१७३४११३१२१ असा आहे.हा शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

(राजेंद्र पवार)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा.मंत्री शालेय शिक्षण यांचे खाजगी सचिव,
२. मा.राज्यमंत्री शालेय शिक्षण यांचे खाजगी सचिव,
३. अपर मुख्य सचिवशालेय शिक्षण यांचे स्वीय सहाय्यक,
४. अपर मुख्य सचिव,पंचायत राज व ग्राम विकास विभाग यांचे स्वीय सहाय्यक,
५. अपर मुख्य सचिव,महसूल व वन विभाग यांचे स्वीय सहाय्यक,
६. सर्व विभागीय आयुक्त,
७. शिक्षण आयुक्त,महाराष्ट्र राज्य,पुणे,
८. सर्व जिल्हाधिकारी,
९. शिक्षण संचालक,(माध्यमिक व उच्च माध्यमिक) महाराष्ट्र राज्य,पुणे.
- १०.शिक्षण संचालक (प्राथमिक) महाराष्ट्र राज्य,पुणे.
- ११.सर्व विभागीय शिक्षण उपसंचालक.
- १२.सर्व शिक्षणाधिकारी /शिक्षण निरीक्षक.
- १३.निवड नस्ती/एसडी-४

प्रपत्र-अ
मूल्यमापन सूची

अ.क्र.	तपासणीची बाब	एकूण गुण	देण्यात आलेले गुण (गुणांची विभागणी)
१.	भौतिक सुविधांचा दर्जा <ul style="list-style-type: none"> ❖ मुला - मुलींसाठी स्वतंत्र स्वच्छतागृह ❖ पिण्याच्या पाण्याची सुविधा व हँड वॉश स्टेशन ❖ संरक्षक भिंत ❖ क्रीडांगण व क्रीडा साहित्य ❖ विद्युत सुविधा 	२०	<div>४</div> <div>४</div> <div>४</div> <div>४</div> <div>४</div>
२.	विद्यार्थ्यांसाठी इतर सुविधा <ul style="list-style-type: none"> ❖ प्रथमोपचार पेटी ❖ अग्निशमन यंत्र ❖ संगणक व इंटरनेट सुविधा ❖ भाषा, गणित, इंग्रजी पेटी, विज्ञान प्रयोगशाळा ❖ ग्रंथालय 	२०	<div>४</div> <div>४</div> <div>४</div> <div>४</div> <div>४</div>
३.	शालेय पोषण आहार आहार वाटपाचा रेकॉर्ड स्वयंपाकघराची स्वच्छता आहाराचा दर्जा	२०	<div>४</div> <div>८</div> <div>८</div>
४.	विद्यार्थ्यांची शालेय प्रगती, <ul style="list-style-type: none"> ❖ इयत्तेनुसार संख्याज्ञान व मुलभूत कौशल्य (बेरीज, वजाबाकी, गुणाकार, भागाकार, इ.) ❖ उत्तर देण्यात, प्रतिसादात आणि वर्तनात असलेला कमालीचा आत्मविश्वास ❖ त्या वर्गातील आशयानुरूप सामान्य ज्ञानावर आधारित प्रश्नांची उत्तरे देता येणे 	२०	<div>७</div> <div>७</div> <div>६</div>

५.	शाळा व्यवस्थापन समितीचे गठन व बैठका - नियमितपणे बैठका होतात का ? याबाबत आढावा घ्यावा. (i) गठन (ii) बैठका आयोजन	५	२ ३
६.	CSR/ पटसंख्या/ बायोमेट्रिक CSR-लोकसहभाग पटसंख्या टिकविणे व वाढविणे शिक्षक / मुलांची बायोमेट्रिक	१५	५ ५ ५
७.	अन्य अभिप्राय व सूचना		